

Бұл зерттеу еңбегі кино тарихына арналмаған. Мұнда бейнелер мен белгілерді жіктеу тәжірибесі, оларды жүйелеуге талпыныс жасалады. Алайда кітаптың қолдарыңыздағы бірінші томы тек элементтерді, атап айтқанда жіктеменің бір бөлігінің элементтерін, анықтаумен ғана шектеледі.

Біз еңбекте америкалық логик Пирске (1839–1914) жиі сілтеме жасаймыз, себебі ол бейнелер мен белгілердің шүбәсіз толық әрі көпқырлы жалпы жіктемесін жасаған. Оның бұл жүйесі Линнейдің жаратылыстануда түзген жіктемесіне немесе химия саласындағы Менделеев кестесіне ұқсайды. Алайда кино бұл мәселеге жаңа көзқараспен қарауды талап етеді.

Сондықтан да Бергсон айтқан пікірді салыстыра қарастырудың маңызы зор. Оның 1896 жылы жарық көрген «Материя және жад» (*Matière et mémoire*) атты еңбегі белгілі бір дәрежеде психология дағдарысына қойылған диагноз болды. Себебі бұл еңбектен кейін сыртқы әлемдегі нақты шындық ретіндегі қозғалысты санадағы психикалық шындық саналатын бейнемен салыстыру мүмкін болмай қалды. Бергсон ашқан «қозғалыс-бейне» және одан да терең ұғым – «уақыт-бейне» қазір де айрықша маңыздылығын сақтап отыр, қазір де жан-жақты зерттелген, оның бүкіл нәтижесі бізге мәлім деп айту қиын. Кино өнерін кейінірек өзі де тым негізсіз сынға алғанына қарамастан, Бергсонның «қозғалыс-бейне» ұғымы мен кинематографиялық бейненің бірігуіне ештеңе бөгет бола алмасы анық.

Зерттеу еңбегіміздің бірінші бөлімінде қозғалыс-бейне және оның түрлері туралы сөз қозғаймыз. Уақыт-бейне – кітаптың екінші бөлімінің зерттеу нысаны. Біздің ойымызша, ұлы кинорежиссерлерді суретшілер, сәулетшілер, музыканттармен ғана емес, ойшылдармен де салыстыруға болады. Алайда олар ұғымдар орнына қозғалыс-

